

A Stern Család

A képen a Miskolcon élő anyai nagyszüleim -- nagypapám az első világháborúban őrzetű volt, azért van katonaruhában --, az anyám kislányként és a két fiútestvére látható. Az anyai nagypapám rézműves volt, Sátoraljaújhelyen született 1879-ben. Ő -- ahogy anyám mesélte -- tizennégy éves korában kapott egy pofont a papájától vagy a mamájától, amit igazságtalannak érzett, fogta magát és elment otthonról. Egész Európát végigdolgozta mint rézműves, mindenfelé utazgatott, vándorlegény volt. És bár eredetileg rézművesmester volt, ő lett az első vízszelű kisiparos Miskolcon. A miskolctapolcai strandot ő szerelte meg a környező kastélyokba ő vitte be a

vizet meg a fűtést. Ehhez hozzátartozik, hogy akkoriban többször volt gazdasági válság. Volt, amikor nagyapámék saját házában laktak, és volt, amikor nem volt semmijük, mert mindenük odaveszett. Nagyapa nagyon kulturált ember volt, és ők szocdemek voltak. A mamám mesélte, hogy 1917-ben, amikor a forradalom volt, mentek fölvonulni Miskolcra, és énekelték az Internacionálét [A nemzetközi kommunista munkásmozgalom indulója. -- A szerk.]. Ötvennégy évesen halt meg, 1933-ban. Az anyai nagymamám Sajószentpéteren született, valamikor 1884 körül. A nagymamámék nem tudom, hogy hol ismerték meg egymást a nagyapával, összeházasodtak, Miskolcra éltek, és 1906-ban született anyám. De volt előtte már egy fiúgyerek, aki elvérzett, mikor malenolták. A mamám öccse 1908-ban született. A másik öccse anyámnál hét évvel volt fiatalabb. A nagymamám Miskolcra lakott, egy földszintes, háromszobás lakásban lakott. Más lakás is volt ebben a belső udvaros házban. Lehet, hogy a gyerekei tartották el a nagymamát, mert egész életében háztartásbeli volt. Azt sem tudom, hogy nagyon vallásos volt-e, de kóser háztartást vezetett -- emlékszem, mikor összekeverte a húsos meg a tejes kést a nagybátyám, akkor a nagymama beszúrta a földbe, hogy újra kaserolja --, és eljárt a mikvébe. Voltam vele sakternál, aki a csirkét levágja -- egy kerek kő volt egy sötét helyiségben, és a csirkék lógtak egy fogason, hogy kivérezzenek --, amire én emlékezni tudok. És a nagymama a piacon alkudott. A Búza téri piacra jártunk vásárolni, és én mint pesti gyerek úgy szégyelltem magam, mert mondjuk, négy fillérért vagy tíz fillérért árulta a csőkkukoricát a parasztasszony, és akkor a nagymama alkudott. Majdnem elsüllyedtem szégyenemben.